

Perdidos na galaxia

As mans suorentas dos dous tripulantes da nave aferrábanse con ansia ás pancas de mando. Perderan o control da velocidade e ían disparados! Por todas as fiestras da nave espacial, á dereita e á esquerda, por diante e por detrás, estrelas e planetas desfilaban sen descanso a unha velocidade de vertixe.

–Estoume mareando... –murmurou Iria.

–Aguanta! –animouna Pedro, o seu compañeiro de voo.

Tratando de seguir a recomendación de Pedro, Iria pechou os ollos. Aquela explosión constante de luz e cor volvíaa tola. Era como ter fogos de artificio dentro da cabeza!

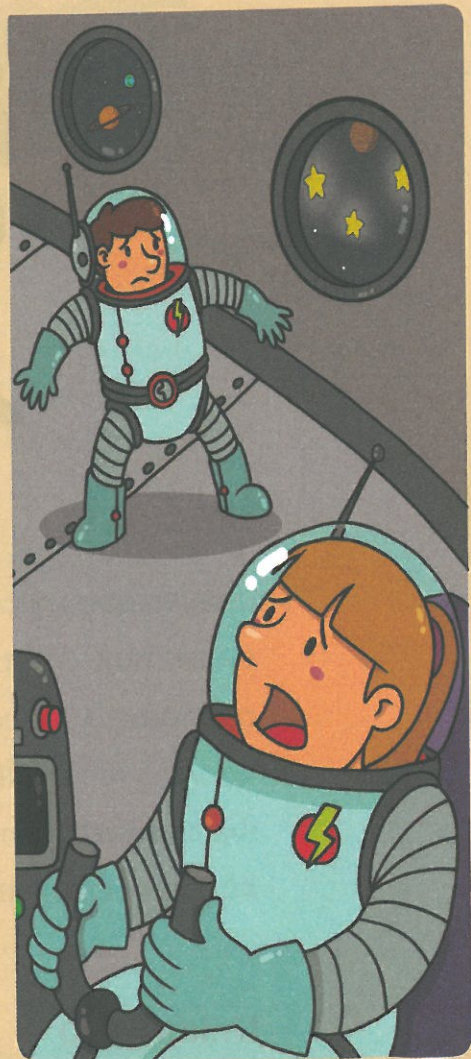
Ao cabo dun anaco, unha exclamación angustiada de Pedro fíxolle abrir de novo os ollos.

–Que? –preguntou Iria, ansiosa.

–Saímos do sistema solar! –exclamou Pedro, nervioso.

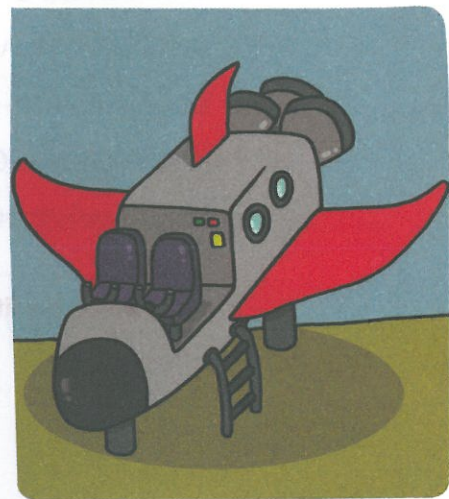
Iria atreveuse a mirar a través dos vidros e tivo que lle dar a razón. A nave, fóra de control, atravesara os límites do sistema solar e agora estaban perdidos na galaxia. Unha galaxia inmensa da que ninguén regresara xamais...

De súpeto, o ruído dunha sirena inundoulles o cerebro. A nave espacial detívose en seco e fíxoos cambalear. Iria e Pedro, un pouco pálidos pero cun sorriso de orella a orella, pediron a berros volver subir ao simulador de voo. Era a mellor atracción da festa!

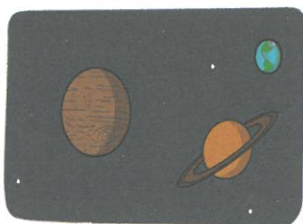
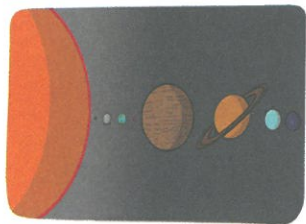

1 Risca a oración incorrecta de cada parella.

- Iria e Pedro fixeron unha viaxe real polo espazo.
- Iria e Pedro fixeron unha viaxe virtual polo espazo.
- Os dous rapaces eran tripulantes dunha nave espacial.
- Os dous rapaces eran pasaxeiros dunha nave espacial.
- A nave xiraba arredor dun planeta.
- A nave voaba veloz entre estrelas e planetas.
- A viaxe acabou cando se sentiu o ruído da sirena.
- A viaxe acabou cando a nave chegou ao seu destino.

2 Busca na lectura os nomes destes elementos do espazo e escríbeos.

3 Marca e explica.

■ Como é unha *velocidade de vertixe*? Tan rápida que impresiona. Tan lenta que relaxa.

■ Como se sentiu Iria durante a viaxe? _____ Por que? _____

■ Con que comparaba ela esa sensación? _____

4 Copia a oración substituíndo as palabras destacadas por outras de significado equivalente.

de golpe

lentamente

espertounos

abaneounos

■ A nave detívose **en seco** e **fixoos cambalea**r.

5 Razona e explica.

■ Que é un simulador de voo? Para que se utiliza? _____

■ Como saíron Iria e Pedro do simulador? _____

■ Por que cres que querían volver subir? _____

Os demostrativos e os posesivos

LEMBRA

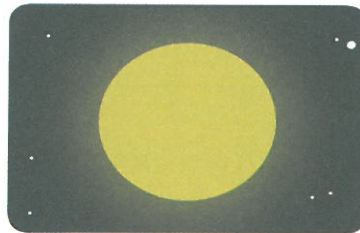
Os **demostrativos** identifican seres ou obxectos pola distancia á que se atopan, no espazo ou no tempo, con respecto á persoa que fala. Cando acompañan os substantivos, van no mesmo xénero e no mesmo número ca eles.

Os **posesivos** expresan que un ser ou obxecto pertence a alguén a quen chamamos posuidor. A forma dos posesivos indícanos se o posuidor é unha persoa ou son varias, e infórmanos de se se trata da persoa que fala, da que escoita, ou de alguén distinto de quen fala ou escoita. Cando acompañan os substantivos, os posesivos van no mesmo xénero e no mesmo número ca eles. Ademais, en galego adoitan ir precedidos do artigo.

1 Arrodea os posesivos que aparecen nestas oracións e clasifícaos na categoría que corresponda.

A miña amiga Rosa e mais eu preparamos xuntas a nosa viaxe ao espazo.

Onte Amelia e mais eu contemplamos a Lúa desde o seu telescopio.

A meu irmán moléstalle o ruído dos foguetes.

Esa constelación é luminosa porque as súas estrelas están próximas ao noso planeta.

Hoxe, na túa serie preferida, os marcianos despedían a súa nave espacial.

A vosa empresa usa a mellor tecnoloxía: o voso traxe espacial é o máis resistente.

Un posuidor

Varios posuidores

2 Completa cada oco cun demostrativo que exprese a distancia que se indica. Fíxate no xénero e no número do substantivo e mantén a concordancia.

■ _____ (AFASTAMENTO) coche que está aparcado

ao final da rúa é o noso.

■ _____ (AFASTAMENTO) dependenta díxonos que

_____ (DISTANCIA MEDIA) camiseta estaba reservada.

■ _____ (DISTANCIA MEDIA) bolígrafo non escribe;

proba con _____ (PROXIMIDADE).

■ Atopei _____ (PROXIMIDADE) pelota onda a cancha de tenis.

3 Completa o cadro coas formas dos demostrativos que escribiches na actividade anterior.

	Singular	
	Masculino	Feminino
Proximidade	_____	_____
Distancia media	_____	_____
Afastamento	_____	_____

4 Completa as oracións escollendo en cada caso o posesivo ou o demostrativo axeitado.

aquela esta

■ _____ bicicleta que tes aló no garaxe está avariada?

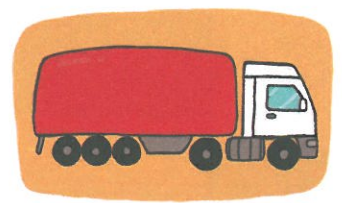
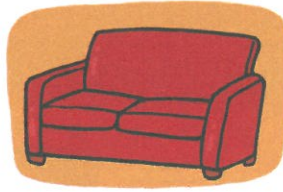
■ Os _____ patíns novos apértanme; vou ter que cambialos.

nosos meus

isto aquilo

■ _____ que nos explicou agora é moi interesante.

- 4 Escribe o nome dos elementos representados. Todos levan acento gráfico.

- 5 Reescribe as oracións coa palabra que corresponda. Fíxate na sílaba tónica.

- Se algún día un libro, gustárame ter moito .

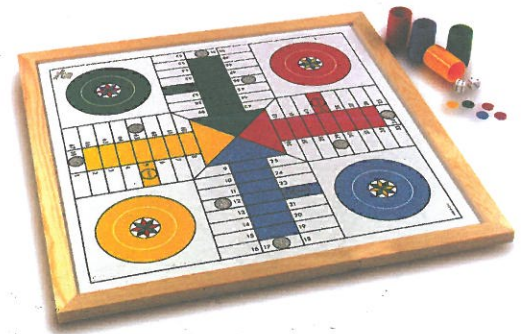
- Déronlle moito e díxeronlle que mañá moi ben.

- Foi unha persoa grazas ao seu descubrimento .

- Cando a Sabela, como mínimo unha hora de conversa.

- 6 Colócalles o acento gráfico ás palabras destacadas onde corresponda.

- Xulian trouxo o seu **parchis** para que **xogase**mos.
- Mañá colleremos o **avion** para ir a **Paris**.
- O **autobus** da **excursion** **saiu** da escola ás sete da **maña**.
- O perfume de **Anxela** ten un olor **riquísimo**.
- A min, traballar con **Cesar** **resultame** moi **comodo**.
- A **Lua** é o **satelite** da Terra e describe unha **orbita** arredor do planeta.

O espazo. Sentido literal e sentido figurado

1 Busca e arrodea sete palabras relacionadas co espazo nestas tiras de letras.

T E C O N S T E L A C I Ó N E T A B E H

E A S A T É L I T E U T P L A N E T A

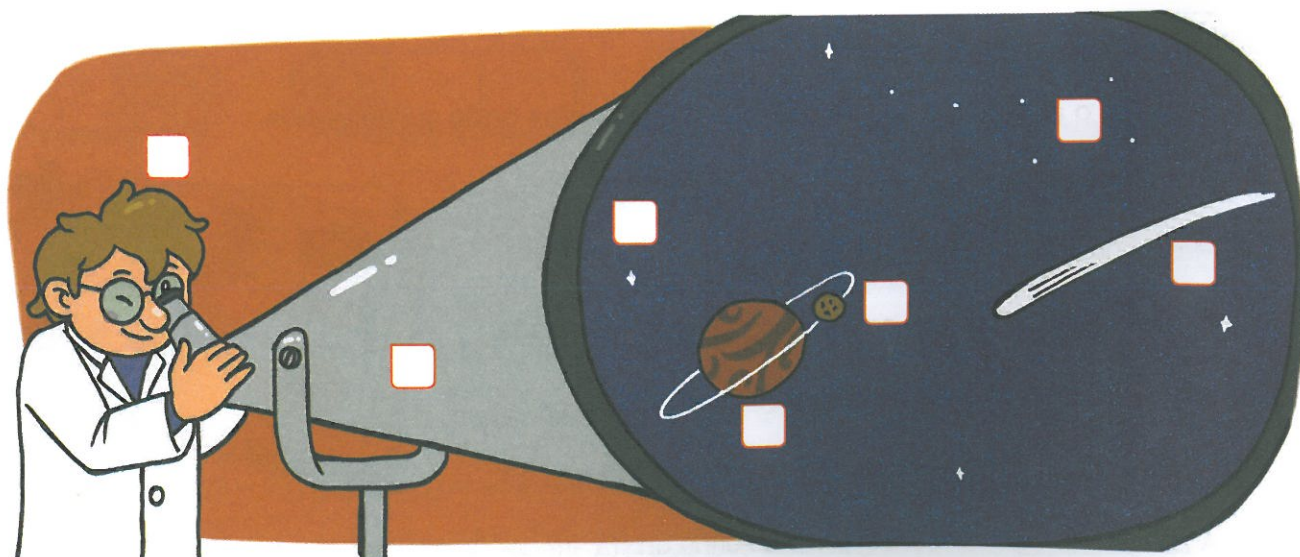
F E S T R E L A X P C U A S T R Ó N O M O

T E L E S C O P I O Ñ O M C O M E T A E

2 Escribe cada palabra anterior onde corresponda.

- A. Aparello que permite observar os astros máis afastados. ▶ _____
- B. Astro que emite luz e calor. ▶ _____
- C. Agrupación de estrelas próximas que forman unha figura. ▶ _____
- D. Corpo celeste que xira arredor doutro máis grande. ▶ _____
- E. Astro do sistema solar que ten unha cola longa e luminosa. ▶ _____
- F. Persoa que estuda os astros e os fenómenos do universo. ▶ _____
- G. Astro que non ten luz propia, coma este en que habitamos. ▶ _____

3 Identifica na imaxe cada un dos elementos anteriores coa letra correspondente.

4 Clasifica estas palabras nas categorías propostas.

cosmonauta • meteorito • foguete • nave • galaxia
tripulante • asteroide • transbordador • astronauta

<p>Son persoas</p> 	<p>Son vehículos</p> 	<p>Son elementos do universo</p>
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

5 Marca a oración de cada parella en que a palabra destacada se utiliza cun sentido figurado.

- Antes ía **sol**, pero agora está nubrado e vai frío.
- Meu irmán é un **sol**: sempre me axuda a facer os deberes.
- A Luís todo lle sae ben; naceu con boa **estrela**.
- Coa axuda do telescopio, puidemos ver unha **estrela** fugaz.
- A nave **atravesa** o espazo a toda velocidade.
- Baixaron as vendas e a empresa **atravesa** un mal momento.
- Os ordenadores e a internet ofrécennos un **mundo** de posibilidades.
- Gustaríame ser astronauta e contemplar o noso **mundo** desde o espazo.

6 Relaciona cada palabra da actividade anterior co seu sentido figurado.

sol	Pasar por unhas circunstancias determinadas.
estrela	Persoa encantadora, que ten un carácter agradable.
atravesar	Gran cantidade de algo.
mundo	Destino, sorte.

1 Arrodea o demostrativo de cada oración e indica que distancia expresa.

■ Estes extraterrestres saúdan contentos desde Marte.

▶ _____

■ Aquelel astro que descubriron tiña moitos cráteres.

▶ _____

■ Esa nave en que viaxaremos está equipada á última.

▶ _____

2 Volve escribir cada grupo de palabras substituíndo o fragmento destacado por un posesivo.

- O can **que** o guía ▶ _____
- A viaxe **que** fixestes ▶ _____
- O libro **que** merquei ▶ _____
- O colexio **onde** estudas ▶ _____
- Os amigos **que** fixemos ▶ _____
- O curmán **de** Laura e Sara ▶ _____

3 Completa cada palabra coa vogal axeitada.

Á
É
E
Í
Ó
O
Ú

M ____ MIA

SAT ____ LITE

CAMALE ____ N

BAILAR ____ N

COMP ____ S

XAMP ____

C ____ RVO

A erupción do Vesubio

Corría o ano 79 da nosa era e os cidadáns de Pompeia non podían nin sospeitar o que estaba a punto de ocorrer. Aínda que había días que a terra tremía, os habitantes da cidade romana continuaban coas súas vidas con total normalidade.

Na mañá do 24 de agosto, con todo, eran moitos os sinais que anunciaban a traxedia. Os paxaros non piaban, os cans ouveaban sen motivo, os cabalos rinchaban nerviosos...

De súpeto, o Vesubio ceibou un terrible bramido e lanzou ao ceo unha inmensa columna de fume e lume. Unha chuva de cinza e de pedras volcánicas comezou a caer sobre os habitantes e o ceo escureceu coma se fose noite.

Seguramente foron moitas as persoas que tiveron tempo de fuxir da cidade. Outras, en cambio, intentaron regresar ás súas casas para reunirse coas súas familias ou rescatar as súas posesións máis valiosas. A estas, o torrente de lava que asolagou a cidade soterrounas antes de que tivesen tempo de se decataren. Pompeia foi borrada do mapa en cuestión de minutos.

Moitos anos despois, en 1748, os arqueólogos comezaron a sacar á luz aquela cidade esquecida. Magnificamente conservada baixo o manto de cinzas que a cubría, Pompeia ofrécenos agora a posibilidade de coñecer de primeira man unha cidade romana do século I. Visitala constitúe unha experiencia inesquecible!

1 Arrodea a opción correcta. Que narra o texto anterior?

feitos reais

feitos maravillosos

feitos imposibles

2 Marca a resposta correcta. Cal é o tema principal do texto?

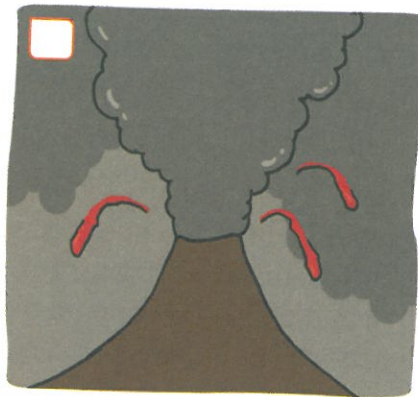
- A vida cotiá nunha cidade romana do século I.
- As consecuencias da erupción dun volcán para unha cidade romana.
- O descubrimento das ruínas dunha cidade romana.

3 Explica.

- O 24 de agosto, que sinais anunciaron que estaba a punto de acontecer algo? _____

- Que outro sinal levaba días presaxiando a traxedia? _____
- Os habitantes de Pompeia sospeitaban o que ía pasar? Como actuaron? _____

4 Numera as escenas segundo a orde en que sucederon os feitos e completa as oracións con palabras da lectura.

Primeiro, o volcán ceibou _____ e lanzou ao ceo _____
_____. Despois, caeu unha chuvia de _____
_____. Finalmente, un torrente de _____ asolagou a cidade.

5 Risca en cada caso o significado que non se corresponde coa expresión destacada.

desapareceu foi abandonada

■ Pompeia foi borrada do mapa.

■ Os arqueólogos comezaron a sacar á luz a cidade.

desenterrar iluminar

6 Busca o ano de cada acontecemento na lectura e escríbeo xunto co século correspondente.

Desaparición de Pompeia

■ Ano _____
■ Século _____

Recuperación de Pompeia

■ Ano _____
■ Século _____

Os numerais e os indefinidos

LEMBRA

Os **numerais** expresan cantidade ou orde de forma precisa. Poden ser de dous tipos: **cardinais** e **ordinais**. Os **cardinais** expresan unha cantidade exacta. Os **ordinais** indican a posición dun ser ou obxecto dentro dun conxunto ordenado.

Os **indefinidos** expresan cantidade dun xeito inexacto. Tamén serven para identificar a alguén de maneira imprecisa. Hainos variables e invariables.

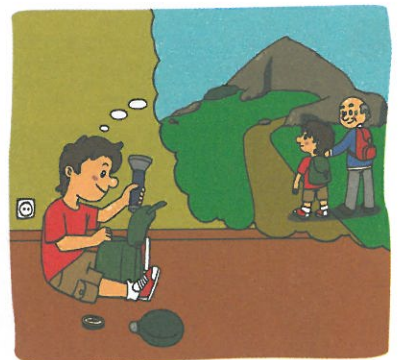
1 Arrodea os numerais que atopas no seguinte texto.

Unha excursión moi desexada

Mañá vou subir por primeira vez ao monte Aloia co meu avó. Xa hai tempo que tiña ganas de facelo e, cando el o soubo, díxome:

–Por que non mo comentaches antes? Eu subín ao monte polo menos trinta veces! Ninguén mellor ca min para ensinarcho!

Como esta é a segunda ocasión en que preparo a mochila para facer montañismo, xa sei máis ou menos o que preciso. Metín unha cantimplora, un compás, dúas lanternas, catro bocadillos e bastante auga. Xa faltan poucas horas para o gran día. Que nervios! Seguro que desde alí arriba a paisaxe é preciosa!

2 Clasifica os numerais que arrodeaches na actividade anterior en cardinais e ordinais.

Cardinais

Ordinais

3 Utiliza numerais para expresar o que se indica en cada caso.

■ 8.º piso	▶ _____	■ 22 anos	▶ _____
■ 40 persoas	▶ _____	■ 11.ª vez	▶ _____
■ 50.ª edición	▶ _____	■ 87 páxinas	▶ _____

4 Escribe unha oración con cada un destes catro grupos de palabras.

■ tres capítulos	■ terceiro capítulo	■ trinta anos	■ trixésimo aniversario

5 Completa o texto empregando en cada caso o indefinido axeitado.

varios • todos • nada • algunhas • calquera • moita • ningún

Un explorador valente

O tío de Martiño é un explorador moi intrépido. Xa estivo en _____ os continentes, ascendeu _____ das cúspides máis altas do planeta e navegou por _____ mares e océanos. A el non o asustan nin as selvas con _____ vexetación nin os desertos onde non habita _____, _____ lle mete medo e está disposto a emprender _____ aventura!

6 Subliña o indefinido que aparece en cada oración e marca a categoría a que pertence.

Variable

Invariable

- Nesa sala do edificio non deixan entrar a ningún.
- Algúns veciños erguéronse ao oír o ruído.
- Case non falamos porque levaba moita présa.
- Cando está concentrada non se distrae con nada.
- Tróuxonos uns repolos da súa horta.

7 Completa cada oco cun numeral cardinal, cun numeral ordinal ou cun indefinido.

- Non sei exactamente que número de persoas asistiron; só sei que eran _____.
- Había _____ premios e a el concedéronlle o _____.
- O piso que alugou Mateo está na _____ planta e ten _____ cuartos e _____ baños.
- Teño que mercar ovos porque quedan _____.
- A nadadora bateu a marca _____ veces; este é o _____ intento.
- Non sei que lle pasaba, pero o xesto que fixo non me gustou _____.

Normas de acentuación

LEMBRA

- As **palabras agudas** son as que teñen a última sílaba tónica. Levan acento gráfico cando rematan en *vogal*, en *vogal + -n*, en *vogal + -s* ou en *vogal + -ns*. Non se acentúan cando son monosílabas, cando rematan en ditongo decrecente, seguido ou non de *-n* ou *-s*, e tampouco cando rematan nunha consoante distinta de *-n* ou *-s*.
- As **palabras graves** son as que teñen a penúltima sílaba tónica. Levan acento gráfico cando rematan en consoante distinta de *-n* ou *-s*, ou en grupos consonánticos distintos de *-ns*. Tamén se acentúan cando rematan en ditongo decrecente, seguido ou non de *-n* ou *-s*.
- As **palabras esdrúxulas** teñen a antepenúltima sílaba tónica e levan acento gráfico sempre.

1 Subliña as palabras seguindo o código de cores e arrodea a sílaba tónica de cada unha.

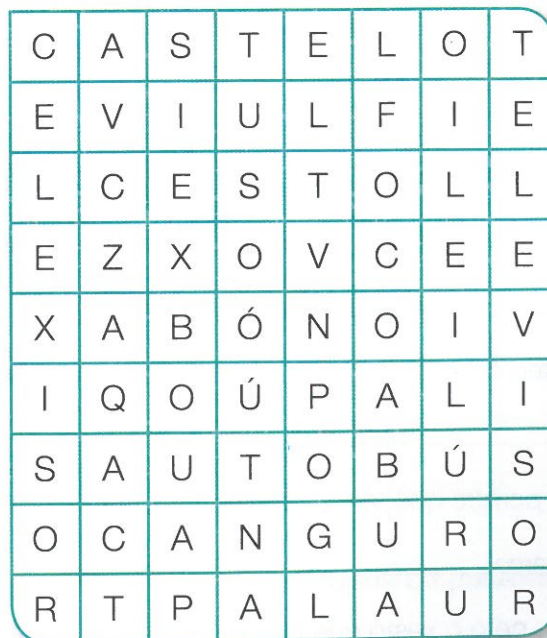
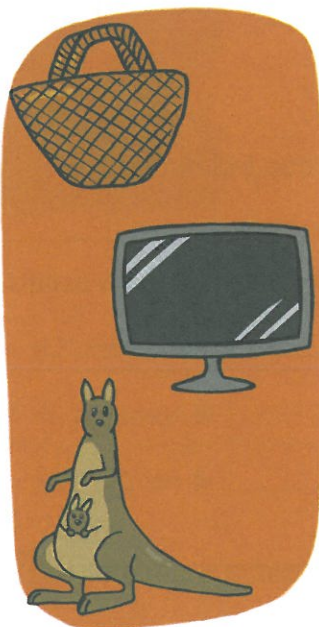
aguda

grave

esdrúxula

■ parasito	■ lei	■ espátula	■ xersei
■ nécora	■ crocodilo	■ trevo	■ electrónica
■ convoi	■ martelo	■ Bárbara	■ colchón

2 Localiza na sopa de letras os nomes dos elementos representados. Tres deles son palabras agudas e tres son palabras graves.

3 Completa o cadro e responde as preguntas que figuran a continuación.

	andar	varrer	partir
Eu	<u>andase</u>	_____	_____
Ti	_____	<u>varreses</u>	_____
El / Ela	_____	_____	<u>partise</u>
Nós	<u>andásemos</u>	_____	_____
Vós	_____	<u>varrésedes</u>	_____
Eles / Elas	_____	_____	<u>partisen</u>

- Como son esas formas verbais: agudas, graves ou esdrúxulas? _____
- Que formas levan acento gráfico? _____
- Por que se acentúan graficamente esas palabras? _____
- Por que non se acentúan as outras formas? _____

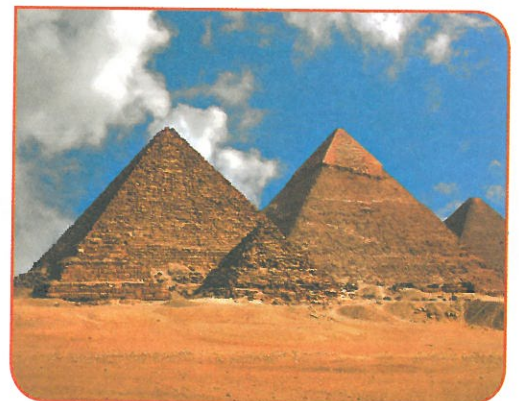
4 Risca as palabras que non sexan graves.

- lámpada
- ciencia
- ambulancia
- colonia
- farmacéutica
- remedio
- actual
- álbum
- egua
- caravel
- áxil
- magnífico

5 Ponlles o acento gráfico ás palabras que o precisen.

- Cando iras a Exipto visitar as piramides?
- Xose recibira maña o seu novo telefono mobil.
- Monica estuda musica e toca o violin.
- A semana proxima a libreria pechara por vacacions.
- Queriamos ver a pelicula pero fixosenos tarde.
- Anxela dixo que viu un paxaro nunha arbore do xardin.

A Terra. O campo léxico

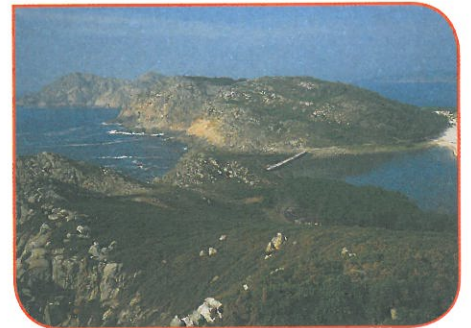
1 Relaciona cada elemento numerado da imaxe co seu nome.

- 7 mar
- cabo
- golfo
- península
- continente
- illa
- arquipélago
- océano

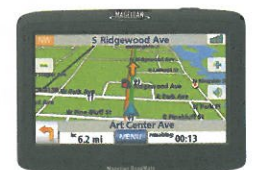
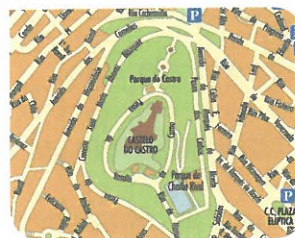
2 Completa as oracións coas palabras da actividade anterior.

- As illas Cíes forman un _____ situado na ría de Vigo.
- A costa lucense está bañada polo _____ Cantábrico.
- O _____ de Biscaia chega ata o _____ Ortegal.
- Gran Bretaña é a _____ máis grande de Europa.
- O _____ Atlántico separa o _____ americano de Europa e África.
- Estaca de Bares é o punto máis setentrional da _____ ibérica.

3 Elixe e copia onde corresponda os nomes dos obxectos que serven para orientarse.

plano • metro • navegador GPS • báscula • cámara • mapa • compás

4 Risca a palabra intrusa de cada grupo.

Deserto

beduíno oasis camelo
tucano duna

Polo

iceberg hiena iglú
esquimó oso polar

Selva

río liana cabana
xaguar foca

5 Explica por que non encaixaban estes animais nos grupos anteriores.

■ O _____ non vive no _____, vive na _____.

■ _____

■ _____

6 Arrodea e clasifica as doce palabras que forman parte do campo léxico do mar.

- praia
- neve
- aeroporto
- navegar
- polbo
- herba
- pescador
- nadar
- litoral
- oasis
- balea
- aguia
- escalar
- bañista
- pescar
- mariñero
- rúa
- nécora
- podar
- porto

Persoas	Accións	Animais	Lugares

1 Fíxate no personaxe e inventa os datos que faltan para completar a ficha.

Personaxe: Sara Castro, fotógrafa da revista *Verdegaia*. É aventureira e moi observadora.

Lugar: o Bosque Encantado, preto da serra Xeada, onde hai moitos animais salvaxes.

Tempo: unha fría mañá de xaneiro.

- Por que foi ao bosque? _____
- Con que problema se atopou? _____
- Que fixo para solucionalo? _____
- Como acabou todo? _____

2 A partir dos datos anteriores, escribe o argumento do conto. Non esquezas poñerlle un título.

Título

1 Escribe en cada caso un numeral que exprese o que se indica. Despois, arrodea de azul os numerais cardinais e de vermello os numerais ordinais.

■ 13.º ► _____

■ 18 ► _____

■ 82 ► _____

■ 27.ª ► _____

2 Completa os ocos das seguintes oracións con indefinidos.

■ Mandeilles mensaxes a todos, pero só contestaron _____ persoas.

■ Tardei _____ tempo en rematar o traballo.

■ Sabes _____ de Xoán? Hai tempo que non o vexo.

■ Hoxe a temperatura é agradable: nin vai _____ frío, nin _____ calor.

3 Copia as oracións substituíndo os debuxos por palabras e fíxate en se deben levar acento gráfico.

■ Que che gusta máis, o ou a ?

■ O de meu irmán tiña cobertura dentro do .

■ De sobremesa, Iria tomou unha e Adela, un .

4 Risca a palabra que sobra en cada campo léxico e escribe outra que pertenza a el.

O comercio ► pagar • vendedor • diñeiro • escola • barato • _____

A saúde ► médico • receitar • san • xuíz • xarope • _____

A música ► concerto • rosa • sinfonía • fruta • melodioso • _____

Recordos da montaña

David comezou o día de bo humor, encantado de saír ao campo coas súas curmás. Con Sara, en realidade, porque Tamara era aínda un chicharo de cinco anos...

Pero conforme transcorría o día, ía estando menos contento. É máis, comezaba a arrepentirse de saír da casa. O camiño era costento, ía unha calor terrible e devecían por chegar ao lugar onde, segundo o mapa, había unha fonte e unha zona de pícnic. Pero Tamara camiñaba a cámara lenta, cada vez máis amodo. Os adultos intentaran resolvelo levándoa no colo por quendas, pero ao final desistiran: a criatura pesaba demasiado!

Intentárano todo para que a cativa se animase: inventaran xogos, cantaran cancións absurdas, contaran chistes... Tamara xogaba, cantaba e ría, pero non aceleraba o paso. Máis ben ao contrario: camiñaba cada vez máis devagar!

Nunha costa especialmente empinada, David observou que Tamara estaba a punto de caer de costas. Deulle co cóbado a Sara e preguntou:

–E esta rapaza por que está tan inchada?

Sara cravou a vista en Tamara, soltou un berro e abalanzouse sobre ela. Ante a mirada incrédula dos demais, sacou dos petos da nena tal cantidade de pedras que serían suficientes para encher un saco. Tamara, entre laios, protestou enerxicamente:

–Son recordos da montaña, sabedes?

1 Responde estas preguntas sobre o texto.

- Que personaxes se mencionan? _____
- Que relación existe entre eles? _____
- Que estaban a facer ese día? _____
- Como ía a excursión? Por que? _____

2 Substitúe as palabras destacadas polas expresións do texto que transmiten o mesmo.

- Tamara era **moi pequena**. ▶ _____
- Tamara camiñaba **moi amodo**. ▶ _____

3 Risca a imaxe que non representa ningunha escena da historia que liches.

4 Explica que ocorre nas escenas que non riscaches na actividade anterior.

5 Le o texto do globo e resolve as seguintes cuestións.

- Quen o di? _____
- Cando o di? _____

Son recordos da montaña, sabes?

■ Arrodeas. A que recordos se refire a rapaza?

■ Marca. Que significado ten a palabra *recordos* no título e no texto?

Vivencias e pensamentos que se gardan na memoria.

Obxecto que serve para recordar un lugar, unha persoa...

Saúdos que se lle dan a alguén para que llos transmita a outra persoa.

6 Explica. Gústache gardar algún recordo dos lugares que visitas? Por que?

O adxectivo: graos

LEMBRA

Os **adxectivos** expresan calidades ou estados e van no mesmo xénero e no mesmo número ca o substantivo que acompañan. Os adxectivos que teñen formas distintas para o masculino e para o feminino son **variables**; os que só teñen unha forma son **invariables**.

O adxectivo ten tres graos: **positivo**, **comparativo** e **superlativo**. O grao comparativo pode ser **de inferioridade**, **de igualdade** ou **de superioridade**.

1 **Risca o adxectivo invariable de cada parella..**

veloz

rápido

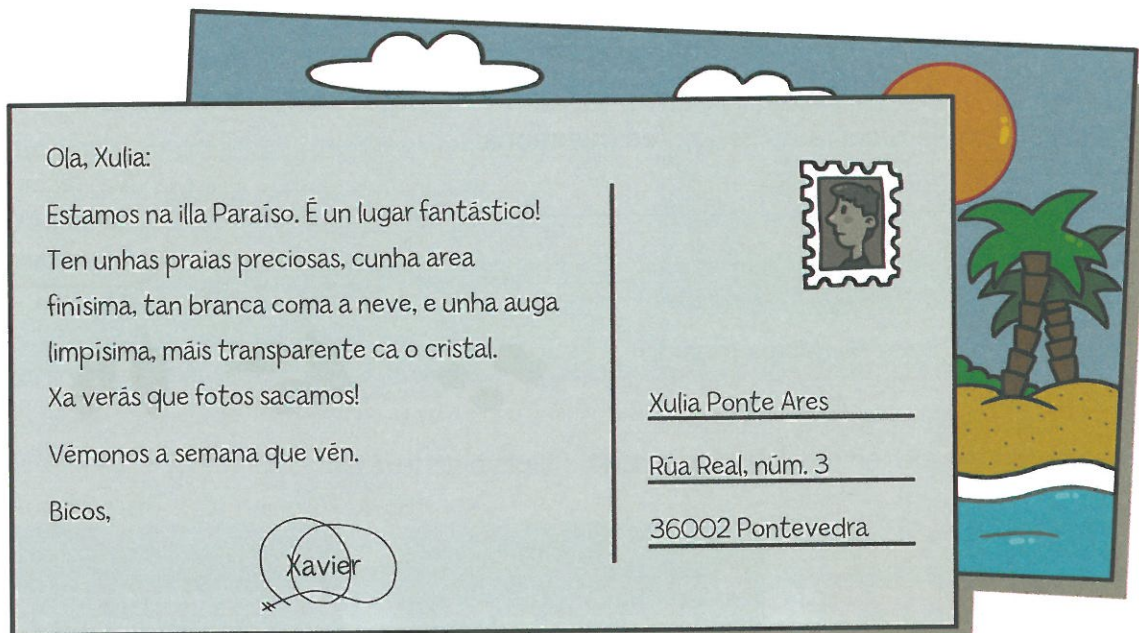
dourado

brillante

terrible

espantoso

2 **Arrodea os adxectivos que hai no texto desta postal e subliña os substantivos a que se refiren. Despois, clasifica eses adxectivos segundo o grao que expresan.**

Grao positivo

Grao comparativo

Grao superlativo

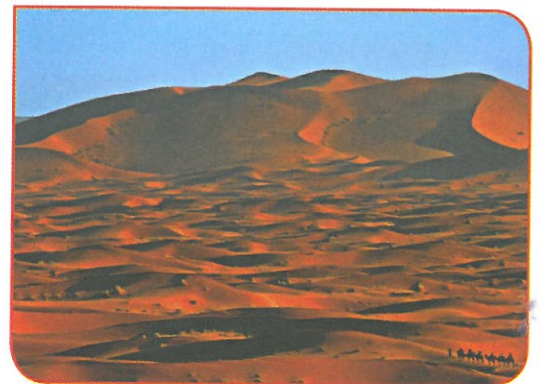
3 Marca. De que tipo é cada comparación?

	Inferioridade	Igualdade	Superioridade
■ O meu xersei é máis grosso ca o seu.	☐	☐	☐
■ O fillo é menos delgado ca o pai.	☐	☐	☐
■ Quero un bocadillo tan grande coma o teu.	☐	☐	☐
■ Hoxe a empanada saíume menos boa ca onte.	☐	☐	☐
■ Gustaríame ser tan valente coma ti.	☐	☐	☐
■ O cabelo de Ana é máis crecho ca o meu.	☐	☐	☐

4 Escribe tres oracións en que compares estas dúas paisaxes. Podes usar algúns destes adxectivos.

cálido
frío
solitario
húmido
chairo

- _____
- _____
- _____

5 Transforma estes grupos de palabras poñendo os adxectivos en grao superlativo.

■ unha planta verde ► unha planta verdísima, moi verde, ben verde

■ un can pequeno ► _____

■ uns pantalóns curtos ► _____

■ un vestido fresco ► _____

Acentuación de ditongos e hiatos

LEMBRA

- Un **ditongo** é a unión de dúas vogais nunha mesma sílaba. Para que se produza, unha das vogais ten que ser pechada (*i, u*) e átona. As palabras con ditongo seguen as regras xerais de acentuación e, se teñen que levar acento gráfico, este colócase sobre a vogal aberta (*a, e, o*).
- Un **hiato** é a presenza de dúas vogais seguidas que pertencen a sílabas distintas. As palabras con hiato seguen as normas xerais de acentuación, excepto no caso dos hiatos formados por unha vogal tónica pechada (*i, u*) e unha vogal átona aberta (*a, e, o*), que levan sempre acento gráfico sobre a vogal pechada.

1 Subliña as palabras con ditongo dos seguintes textos e arrodea as que teñan hiatos.

Reunión de veciños do barrio da Moeda Vella

Os veciños do barrio, situado na zona oeste da vila,

van celebrar unha xuntanza para organizar a festa de outubro. Planean que haxa sorteos, campionatos deportivos con trofeos para os premiados, certames poéticos, actos culturais, etc. Tamén queren traer un persoeiro para que actúe como pregoeiro.

Un restaurante local gaña o concurso de tapas

Iago, o propietario do mesón O Limoeiro, foi galardoado o pasado día

dezaseis co primeiro premio no concurso de tapas da localidade. Os petiscos seleccionados foron unha porción de pan de centeo caseiro con carne de coello e queixo, e unha filloa con crema fría de amendoas e cacao. Parabéns!

2 Copia onde corresponda as palabras que subliñaches e arrodeaches na actividade anterior.

Agudas

Graves

Esdrúxulas

3 Arrodea a palabra de cada parella que teña un hiato e colócalles acento gráfico ás que o precisen.

faisca faisán

adoito acotío

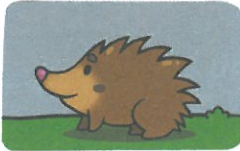
saudó saudable

bruo residuo

baul bautizo

roido roibo

4 Escribe unha oración co nome de cada elemento representado. Todos conteñen un ditongo.

5 Separa estas palabras en sílabas e ponlles acento gráfico ás que o precisen. Despois, clasifícaaas nas categorías propostas.

■ núcleo ► nú-cle-o _____

■ troita ► _____

■ náutico ► _____

■ egoísta ► _____

■ arqueólogo ► _____

■ alivio ► _____

■ anciano ► _____

■ ointe ► _____

Teñen ditongo

Teñen hiato

núcleo

O relevo. Familia de palabras

1 Elixe e escribe o nome correcto de cada lugar.

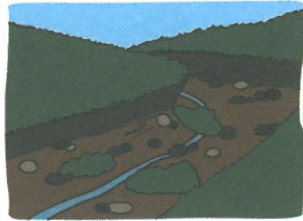
Lago
ou
encoro?

Chaira
ou
val?

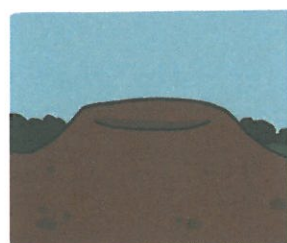
Canón
ou
acantilado?

Depresión
ou
camiño?

2 Completa seguindo o código e descubrirás outros accidentes do relevo.

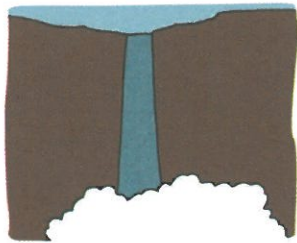
▲▶ a *▶ e ✚▶ i ●▶ o ◀▶ u

v●lc▲n

●▶t*✚r●

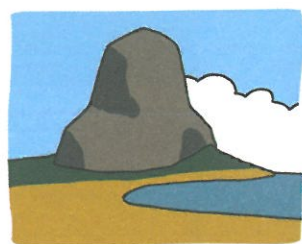
f*rv*nz▲

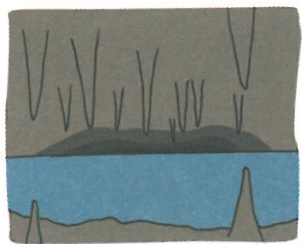
pr*c✚p✚c●

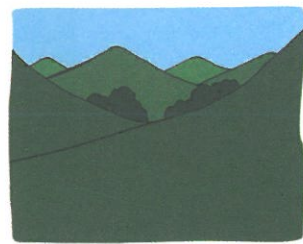
s✚m▲

p*n*d●

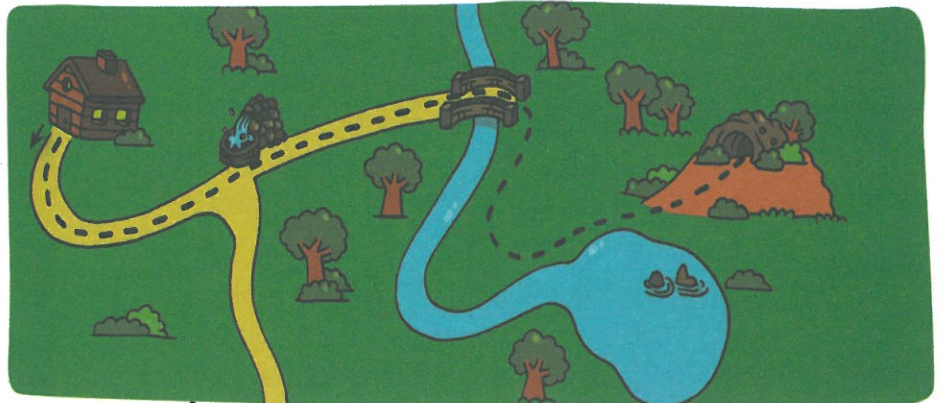
f▶rn▲

s*rr▲

3 Observa e completa o texto cos substantivos propostos.

- cova • cabana
- costa • ponte
- sendeiro • fonte
- río • lago

Marcos saíu da _____ e seguiu o _____. Cando chegou á _____, andou cara ao _____ e cruzou pola _____. A continuación bordeou o _____ e, despois de subir unha _____, atopou por fin a _____ que quería explorar.

4 Relaciona cada palabra da familia de *montaña* coa súa definición.

montañeiro ■	■ Deporte que consiste en escalar montañas ou ascender a pé por elas.
montañés ■	■ Con moitas montañas.
montañismo ■	■ Que vive na montaña.
montañoso ■	■ Persoa que practica o montañismo.

5 Agrupa as palabras que pertencen á mesma familia e escríbeas onde corresponda.

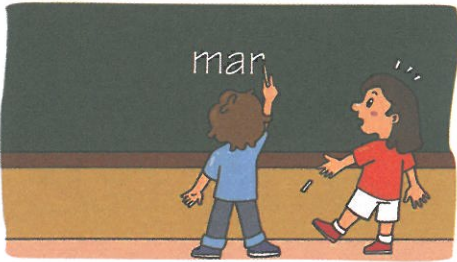
■ mar	■ area	■ pedra	■ areoso	■ marusía	■ empedrado
■ mariñeiro	■ pedrada	■ areal	■ pedregoso	■ areento	■ mariñán

1 Escribe os adxectivos no grao que se indica. Presta atención á concordancia cos substantivos.

■ Xosé é (alto) _____ Miguel, pero
comparativo de igualdade
os dous son (alto) _____ Sofía.
comparativo de inferioridade

■ Ana é (roxo) _____ e Xoán é (rubio) _____,
positivo
positivo
pero o seu fillo ten os cabelos (negro) _____.
superlativo

■ Ti tes unha letra (grande) _____ a miña;
comparativo de superioridade
de feito, a túa letra é (grande) _____.
superlativo

2 Arrodeas as palabras que teñan ditongos e subliñas as que teñan hiatos. Despois, ponlles acento gráfico ás que o precisen.

■ peon	■ decision	■ xoaniña	■ Xoan	■ coidar
■ influir	■ egua	■ miradoiro	■ librería	■ dezaseis
■ loita	■ aereo	■ aluvion	■ caldeiro	■ horreo

3 Agrupa as palabras que pertencen á mesma familia e cópiaas onde corresponda.

cabra • branco • tambor • tamboril • brancor • cabrito • branquear
brancura • tamborilar • cabreiro • tamborileiro • cabriteiro

O verbo (I)

LEMBRA

Os **verbos** expresan accións ou estados. O conxunto das formas dun verbo forman a súa **conxugación**. Dependendo de se o infinitivo remata en **-ar**, en **-er** ou en **-ir**, o verbo pertence á **1.ª**, á **2.ª** ou á **3.ª** **conxugación**, respectivamente.

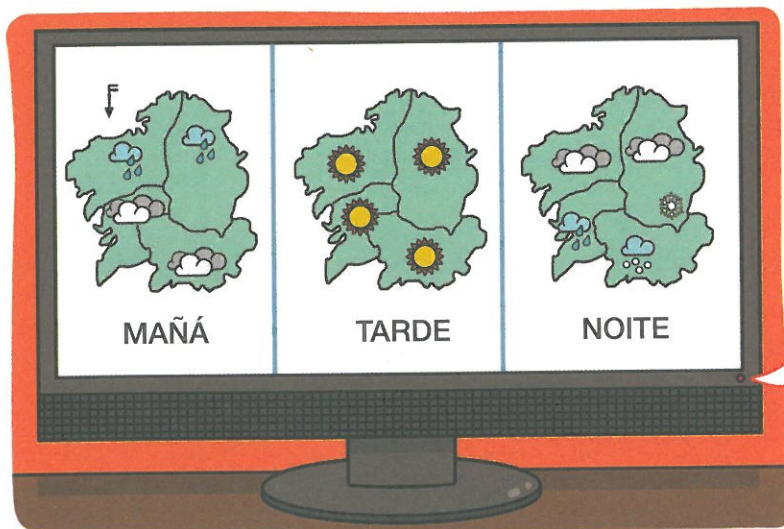
As formas verbais constan de **raíz** e **desinencia**. Teñen **número**, pois poden estar en singular ou en plural, e tamén poden estar en primeira, segunda ou terceira **persoa**.

As formas non persoais do verbo son o **infinitivo**, o **xerundio** e o **participio**.

1 Subliña as formas verbais do texto do globo coa cor que corresponda.

formas en singular

formas en plural

Mañá o tempo será inestable. Pola mañá teremos chuvascos e o vento soprará do norte. Pola tarde lucirá o sol e o ceo estará despexado. Pola noite, en cambio, volverán as nubes e as precipitacións, que nalgúñas zonas caerán en forma de sarabia. Isto é todo. Que pasen boa noite.

2 Risca, en cada caso, a forma que resulta incorrecta por causa do número.

■ Nesta praia o vento sempre con forza; por iso os surfistas moi a miúdo.

■ Os meteorólogos que a próxima primavera moi chuviosa.

3 Escribe en cada caso un pronome axeitado e indica a persoa e o número do verbo.

- Eu escoito música. ▶ 1.ª persoa de singular do verbo escoitar.
- _____ é de Lugo. ▶ _____
- _____ queremos auga. ▶ _____
- _____ non virán. ▶ _____
- _____ víchelos alí? ▶ _____

4 Marca, en cada caso, a separación correcta de raíz e desinencias.

pensamos

sufrirán

saberedes

saía

 pen + samos sufr + irán saber + edes sa + ía pens + amos sufrir + án sab + eredes saí + a

5 Escribe todas as formas verbais que poidas unindo as raíces e as desinencias.

cant- • varr- • part- • medr-

-aba • -iches • -ei • -amos

6 Completa cunha forma non persoal e indica se é un infinitivo, un xerundio ou un participio.

- Os bebés pasan moitas horas ao día _____.

▶ É un _____.

- Oxalá parase xa de _____!

▶ _____.

- Unha vez _____ a sobremesa, pediu un café.

▶ _____.

O acento diacrítico

LEMBRA

O **acento diacrítico** úsase para diferenciar palabras que se escriben igual, pero que teñen significados distintos.

Moitas veces estes pares de palabras diferéncianse, ademais, pola súa pronuncia. Na maioría dos casos, o acento diacrítico marca que a vogal tónica sobre a que recae ten unha pronuncia aberta, fronte á vogal tónica da palabra que non leva acento, que ten unha pronuncia pechada.

1 Volve escribir as oracións colocándolles o acento diacrítico ás palabras destacadas que o precisen.

- **Pola** rúa adiante hai unha ringleira de árbores de **polas** baixas.

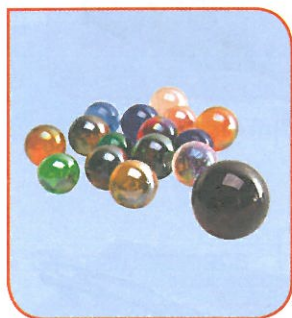
- O paxaro ten unha **das** as ferida **e** non **da** voado.

- Ese **te** inglés trouxérao cando **fora a** Londres, non **te** lembrás?

- Luís sempre leva dobre **no nos** amallós dos zapatos.

- Tes que **por mais** atención: **por** andar **as presas**, sempre **te** equivocás.

2 Arrodea en cada caso o nome correcto do elemento representado.

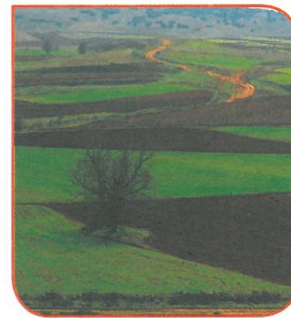
bolas / bólas

óso / oso

pola / póla

chá / cha

3 Completa as seguintes oracións con palabras que leven acento diacrítico.

- Xogando ao baloncesto, caín e manqueime no cóbado

e no _____ esquerdo.

- Falamos mañá, que agora levo _____.

- _____ con _____ ao cine?

- Acabáronse os cogomelos; _____ traer máis.

4 Copia as oracións elixindo en cada caso a opción axeitada de cada parella.

- Non **vés / ves** quen **vén / ven pór / por** alí? **É / E** teu irmán!

- **Ó / O** panadeiro sempre **nós / nos** deixa unha **bóla / bola nó / no** portal de **fóra / fora**.

- O slogan publicitario **dá / da** súa tenda **é / e**: «**Cómpre / Compre máis / mais é / e** mellor».

- Sempre me **dá / da** escusas **más / mas, máis / mais** non llo tomo a mal.

- Se **vés / ves** con **nós / nos** xa **vés / ves** a Pedro, porque el hoxe non **vén / ven pór / por** aquí.

5 Clasifica as seguintes palabras segundo a categoría a que pertenzan.

dó

ven

ás

por

nó

dá

sé

a

so

Substantivos	Preposicións	Imperativos
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

O tempo. Palabras primitivas e palabras derivadas

1 Arrodea de azul os elementos relacionados coa chuvia e de vermello os relacionados co vento.

- chuvasco
- brisa
- orballo
- furacán
- ciclón
- auganeve

2 Ordena as sílabas e descubrirás un sinónimo de cada palabra proposta.

ra viei chu

lós go tre

mi cal zo

dra zo pe

chuvasco ► _____

sarabia ► _____

bochorno ► _____

relampo ► _____

3 Distribúe as seguintes palabras en dous grupos, segundo conteñan a idea de frío ou a de calor.

ardente

fresco

cálido

conxelado

glacial

tórrido

xélido

abrasador

4 Relaciona cada fenómeno ou estado co símbolo que o representa.

néboa

nubrado

solleiro

anticiclón

borrasca

chuvasco

neve

tormenta

5 Arrodea a palabra que se axusta a cada definición.

- Parar de chover. ▶

escampar	diluviar	ventar
----------	----------	--------
- Pequena porción de auga xeada que cae cando neva. ▶

fungalla	gota	folerpa
----------	------	---------
- Auga conxelada que cae en forma de gran. ▶

borrasca	vapor	sarabia
----------	-------	---------
- Humidade do aire que, co frío da noite, se condensa e se deposita en pingas pequenas. ▶

néboa	resío	chuvia
-------	-------	--------
- Tempestade violenta, con ventos moi fortes e arremuíñados, que causa grandes desastres. ▶

trono	brisa	tornado
-------	-------	---------

6 Completa cada oración cun substantivo feminino derivado do verbo proposto.

sarabiar ▶ A _____ *sarabiada* _____ foi tan forte que aboou o coche de meu pai.

xear ▶ A _____ desta noite queimoume as plantas do balcón.

tronar ▶ A vila quedou sen electricidade a causa da _____.

nevar ▶ Aquela _____ tan intensa impediu que fósamos á escola.

mollar ▶ Chovía moito e non tiña paraugas. Que _____ pillei!

7 Escribe a palabra primitiva a partir da cal se formou cada unha destas palabras derivadas.

■ chuvioso ▶ _____ ■ nubrado ▶ _____ ■ neboento ▶ _____ ■ caloroso ▶ _____ ■ ventoso ▶ _____	■ clarear ▶ _____ ■ escurecer ▶ _____ ■ relampar ▶ _____ ■ airear ▶ _____ ■ apedrar ▶ _____

Actividades de repaso

1 Imaxina e escribe quen realiza cada acción. Fíxate no número e na persoa do verbo.

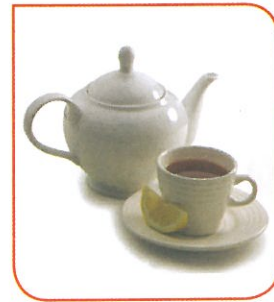
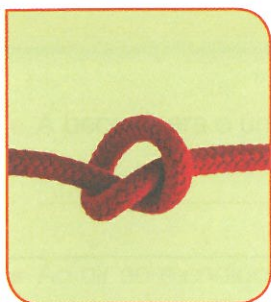
- _____ fomos pescar.
- _____ xoga co seu irmán pequeno.
- _____ levan uns zapatos semellantes.
- _____ dixo que estaba cansada.

2 Subliña só as formas verbais non persoais, seguindo o código de cores.

	<u>infinitivo</u>	<u>xerundio</u>	<u>participio</u>
caer	arroiaba	nubrado	mollou
conxelarei	brillar	abrigastes	nevando
sarabiando	chove	diluviou	xeados

3 Escribe os nomes dos elementos das imaxes. Fíxate en se deben levar acento diacrítico.

4 Escribe unha palabra derivada a partir de cada unha das seguintes palabras primitivas.

- néboa ► _____
- chuvia ► _____
- trono ► _____

- vento ► _____
- calor ► _____
- neve ► _____

A lagoa de Cospeito

Hai moito tempo, no lugar que hoxe ocupa a lagoa de Cospeito, existiu unha pequena vila chamada Valverde. A esta vila chegou un mendigo pedindo pousada, pero todas as portas ás que petou se pecharon ao seu paso. Cando xa se retiraba, os habitantes dunha humilde casa situada nas aforas acollérono e prestáronlle acubillo. O mendigo suplicoulles que lle desen algo de comer, pero a familia era moi pobre e só posuía unha pequena becerra que constituía o seu único sustento. Pese a iso, os moradores da casa decidiron sacrificar o animal para ofrecerlle comida ao pobre home.

Cando remataron de cear, o visitante díxolles aos seus anfitrións que, antes de se deitar, botasen os ósos da becerra no cortello. Malia non entenderen a razón do que lles pedía, eles fixérono. Ao día seguinte, o mendigo espertou a familia a berros, solicitando leite para o almorzo. Eles pensaron que perdera o siso e lembráronlle que o único animal que tiñan sacrificárano a noite anterior para darlle de cear. Pero o mendigo respondeu: «Claro que tedes vacas que muxir! Iso é tan certo como que a vila de Valverde quedou asolagada». Abraiados, os donos da casa foron ao cortello e atoparon alí varias vacas. Despois saíron fóra e comprobaron que a vila de Valverde quedara, efectivamente, anegada.

Hai quen di que aquel mendigo era en realidade Xesús Cristo, que andaba polo mundo comprobando a xenerosidade dos homes. Tamén hai quen afirma que, nas noites de San Xoán, se poden escoitar preto da lagoa as badaladas da igrexa de Valverde. E mesmo hai quen asegura ter visto, en épocas de seca, os tellados da vella vila.

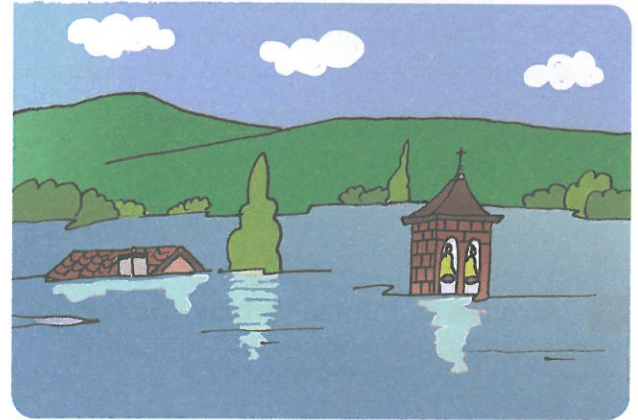
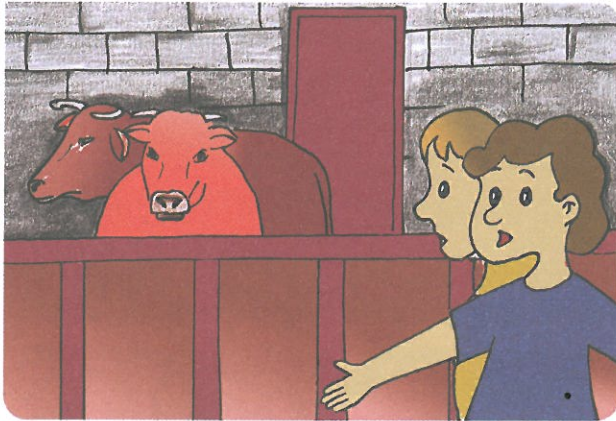
1 Responde as seguintes preguntas sobre o texto.

- Como se portaron os habitantes de Valverde co mendigo? _____

- Quen o acolleu finalmente? _____
- Como trataron esas persoas ao pobre home? _____

- Cal era a verdadeira identidade do mendigo? _____
Que propósito tiña realmente? _____

2 Fíxate nas dúas escenas representadas e contesta.

- Quen foi o responsable dos dous sucesos?

- A quen recompensaba ou castigaba con cada un deles?

3 Volve escribir cada oración substituíndo as palabras destacadas por outras do texto que signifiquen o mesmo.

- A humilde familia que vivía nunha casa das aforas **ofreceulle protección** ao mendigo.

- A becerra era o único **medio para subsistir** que tiña a familia.

- Ao oír ao mendigo pedir leite para almorzar, os habitantes da casa pensaron que **toleara**.

4 Marca a opción correcta. Cal é o propósito desta lenda?

- Explicar a historia do mendigo que chegou a Valverde.
- Explicar a orixe da lagoa de Cospeito.
- Explicar a historia da desaparecida vila de Valverde.

O verbo (II)

LEMBRA

As formas verbais sitúan a acción nun **tempo** determinado (**pasado**, **presente** ou **futuro**), tomando como referencia o momento en que se fala.

O **modo** das formas verbais reflicte a actitude do falante con respecto ao que expresa. Hai tres modos: **indicativo**, **subxuntivo** e **imperativo**.

1 Arrodea as formas verbais coa cor que corresponda segundo o tempo que expresan.

pasado

presente

futuro

- Este sábado irei á praia. Ti que farás?
- Nós corremos tres quilómetros todos os días.
- Se queres, vémonos na miña casa.
- Meu pai contoume a que xogaba de pequeno.
- Viches onte o episodio de *Perdidos no espazo*?
- Meu irmán participará na carreira de bicis.

2 Escribe oracións para explicar que fan os personaxes en cada momento.

1 Antes, María _____

2 Agora _____

3 Despois _____

1 Onte, Cibrán _____

2 Hoxe _____

3 Mañá _____

3 Relaciona. Que expresa en cada caso a forma verbal destacada?

Meu pai **é** o carteiro da vila.

Un feito real

Compra o pan, por favor.

Unha posibilidade

Se **escribises** ben, entenderíante mellor.

Un desexo

Oxalá **chegasen** xa as vacacións!

Unha orde

Divertímonos moito no parque acuático.

Dúchate antes de entrar na piscina, Xaime!

4 Clasifica as formas verbais anteriores de acordo co modo en que están.

Indicativo

Subxuntivo

Imperativo

5 Marca a forma correcta de expresar cada orde.

Prohibido fumar.

Non fumamos.

Utilizar as papeleiras.

Utilice as papeleiras.

6 Escribe unha orde afirmativa e unha orde negativa a partir da imaxe. Presta atención ao modo do verbo.

■ _____
■ _____

LEMBRA

Escríbese **coma** (,) nos seguintes casos:

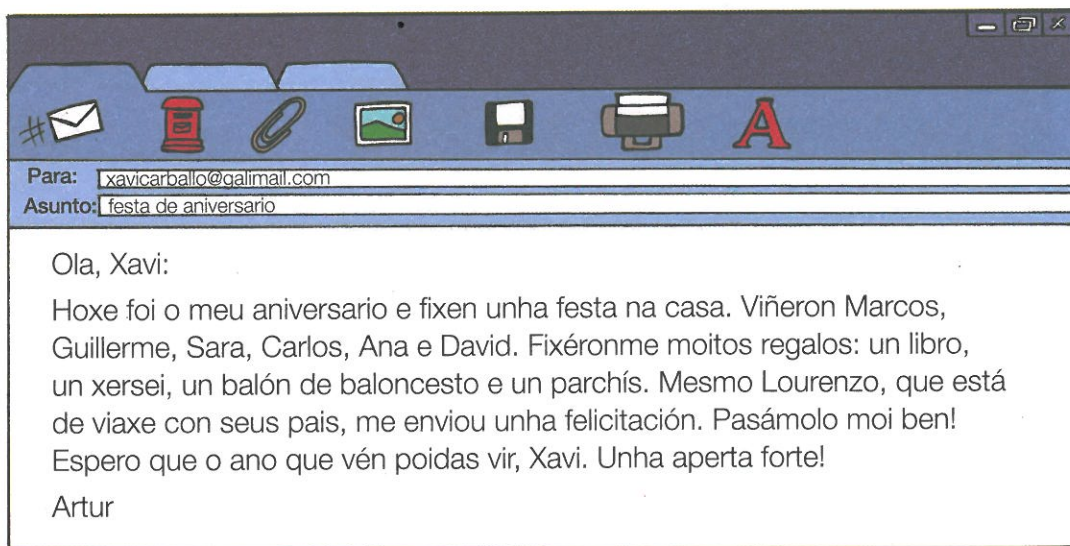
- Para separar os elementos dunha enumeración.
- Para facer unha aclaración no medio dunha oración.
- Para separar, nunha oración, o nome da persoa a quen nos diriximos.

1 Arrodeas as comas que se utilizaron no texto desta mensaxe, seguindo o código de cores.

Enumeración

Aclaración

Nome do receptor

2 Escribe enumeracións para indicar cantas flores hai en cada caso e como son.

- *Na primeira xardineira hai tres flores amarelas,*
- _____
- _____
- _____

3 Le con atención e separa coas comas necesarias a aclaración que contén cada oración.

■ Luz atopouse con Carla a súa mellor amiga e saíron decontado ao patio.

■ Xurxo que é moi mañoso participará nun concurso de traballos manuais.

■ Vimos a Tomé o mestre de matemáticas cando paseaba co seu can.

4 Copia as oracións introducindo onde se indica a aclaración que fai cada rapaz.

■ Viena * será a cidade onde se celebre o concerto.

Viena é a capital de Austria.

■ O avó Suso * deume os parabéns por teléfono no meu aniversario.

O avó Suso vive en Betanzos.

■ O Museo da cidade * volveu abrir as súas portas.

O Museo da cidade estaba en obras.

5 Escríbelle unha nota a teu pai ou a túa nai para explicar que telefonaron varias persoas. Non esquezas as comas para separar o nome do destinatario, para as aclaracións e na enumeración.

O parque acuático. Palabras simples e compostas

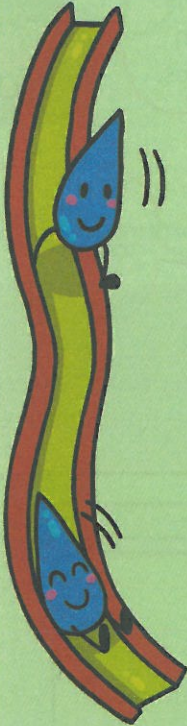
1 Forma e escribe os nomes destes elementos do parque acuático.

zona	en espiral	▶ _____	
piscina	de pícnic	▶ _____	
área	de vestiarios	▶ _____	
tobogán	inchable	▶ _____	
colchón	de ondas	▶ _____	

2 Completa estas normas cos nomes dos elementos que escribiches na actividade anterior.

AUGAPARK

NORMAS DE COMPORTAMENTO

- Está prohibido ducharse con xabón en todas as instalacións do parque, excepto na _____.
- Só se pode comer e beber na _____.
- Está prohibido tirarse de cabeza á _____.
- O uso do _____ só está permitido na zona de baño libre.
- Queda terminantemente prohibido o descenso de dúas ou máis persoas á vez polo _____.

O parque non se fai responsable dos accidentes que se poidan producir como consecuencia do incumprimento destas normas.

3 Escribe oracións cos nomes destes elementos que se usan no parque acuático.

4 Explica que cousas che gustan dos parques acuáticos e cales non che gustan. Para facelo, podes utilizar as palabras propostas.

divertido
perigoso
esgotador
emocionante
ruidoso

5 Localiza no texto tres palabras compostas, cópiaas e explica o seu significado.

AUGADAR informa aos visitantes de que dispón dun servizo de gardarroupa ata a media noite. Tamén dispoñemos dun servizo de alugueiro de parasoles, hamacas e chalecos salvavidas para meniños.

■ _____

■ _____

■ _____

6 Marca só as palabras compostas.

☐ sacarrollas	☐ portaavións	☐ malgastar	☐ varredor	☐ pararraios
☐ porteiro	☐ xirasol	☐ azucreiro	☐ piscina	☐ contagotas
☐ socorrista	☐ lavalouza	☐ crebanoces	☐ pasamáns	☐ cirurxián

Actividades de repaso

1 Responde empregando verbos en pasado, presente e futuro.

- Que fixeches onte ao saír da escola? _____
- Que estás facendo agora? _____
- Que farás na fin de semana? _____

2 Relaciona cada oración co tipo de mensaxe que expresa a súa forma verbal e co modo en que vai.

Traballamos moito.	orde negativa	
Oxalá viñese!	feito real	indicativo
Se eu puidese...	desexo	subxuntivo
Non chegues tarde!	orde afirmativa	imperativo
Dáme iso, Paulo!	posibilidade	

3 Escribe unha invitación para unha festa que inclúa unha enumeración.

4 Escribe oracións en que aparezan os nomes dos elementos representados.

